

vers. 8.) Numquid in eternum projicit Deus? aut A meam ab illo, & habit tristis, & ambulavit vias suas. Paulus non apponet ut complacitor sit adhuc? lo aliter sunt haec in editione nostra. Adiace ex Jeremias d. dc. 14. 89.

vers. 9.) Aut in finem misericordiam suam abscindet à generatione, in generationem?

vers. 10.) Aut obliviousetur misereri Deus? aut continet in ira sua misericordias suas?

Hec sunt quae maximè agitabat, ac revolvebat mente, & quibus perfruerat animum suum dilexebat, & quo cogitationes cunctas referebat, & que fecum ipse ratione loquebatur. Ficinie poterit, ut fua nos eu. Deus, & favore defluat in perpetuum, nostris propriae intentionib; abieci: ergo se in posterum benigniori nobis non exhibet: foliata illam misericordiam suam subfractam a nobis per omnes generationes, non contentus iam diu castigare nos, & maiores nostros? quis credit oblivioni trare Deum, id quod ei maximè proprium est, misericordia temporis, & parcer? an tanta Deus ira excadeat, ut præ magnitudine illius cohabeat, & repimat fontes perennes, largissimose misericordiarum, B ne effluent, ac dimicant in nos, & earum effecta sentimus. Multiplex perfractio dicitur index animi fluctuantis est, tollit, mecum ex una parte, ex alia vero etiam parte seipsum excitantis, erigentis, argentes ad sperandum, nec villa ratione de bonitate atque beneficencia diffidendum, ut potius credat, quod ad Didymus & Euthymius lucis oblitum Solem, ignem caloris, & fontem ac fluvium, in fluant aquaque mittant, quod Augustinus, inquit, quæ Deum, ut misericordia, & parcer, siue brevi tempore, propter interposita peccata, contingerit ab ira misericordia videatur. Augustinus, & illi Latini, nec non Greci, volunt sub interrogatoriis hanc contingerere affirmationem omnino firmam, & certam: quod non in alternum repellat. Domine hominem, nec negabat misericordiam suam, & gratiam: videlicet quandiu tempus misericordiæ, & acceptibilem dñeque salutis, & gratiae.

Accommodato vero de Latinis non pauci allegorice hoc omnia ad pias & iugubres querelas, arcta quoque & superbia pro remedio generis humani, & adventu F. C. illi Dei, propter illud, præterea, ut si à generatione Ju dæorum abscondere misericordiam decesserit, ab aliis generationibus Gentium non abscondiatur.

Tat, Denique illa *Deus misericordia nostra*, ut per se investigari, ita est: *quod inuidum, mente privata*. Id mente perfracta diligenter David videntis antea, Thomas b, quem priuatis, legens, *nunquam in eterno misericordia Dei* explicat de vatis misericordia illi, quæ si feignit misericordia non fecerunt; in hac vita, quæ qua quedam ira Dei est propriæ vice miseras, *vata misericordia inicit in eternum*, quæ vocatur hoc in loco *mystatio dexteræ Excali*. Alt præterea, intelligi quo hic discutitur de misericordia aliquid relaxante, non de misericordia totaliter liberante, si extendatur etiam ad damnatos: idcirco non dicit *infracta, continetur ab ira, sed in ira misericordia sua*, quæ non totaliter pena tolleret, sed ipsa pena durante, misericordia operabitur, eam minuendo. Origenis error fuit, quem hinc etiam videatur confirmare, prenas damnatorum per misericordiam Dei aliquando finiendas. Nimirum præsumtions hoc affirmat Augustinus kestere ponder autem, locum istum ad vata misericordie pertinere, & ad ipsos filios promissionis, quorum erat unus etiam ipsi Propheta. Dicit etiam iram eius vitam istam mortalem, ubi *homines vanitatis fauili sunt*, & *et ius velut umbra praetererunt*; in qua tamen ira non oblitiviscit misericordia Dei, faciens de Solem *summi orbi super bona*. Et malo, & pluendo super j. Ios & Iu. Ios. Denique, docet protendit sententiam aliquip ad tormenta damnatorum æternam, ut Dei ira faciat eos non tantam quamta digni sunt illorum atrocitate cruciari, & mitiores quam merita sine eorum, leviori te que peccata patientur, ut sic ira Dei maneat, & in ipsa ira miserationes suas non concinet. Ex Augustino sumta Thomæ, quam attulit, videatur doctrina, de qua non semel aliis egimus. In hoc etiam opere. Sed quum Augustinus v. videatur concedere in eternis penitis per certa temporum intervalla, aliquam mitigationem, ut certa ira Dei maneat (tempor., non ratiem continet), misericordia etiam in aliis generationibus, ut videtur, taliter operabitur.

Numquid in eternum proficit Deus.) Hieronymus, rationes suas, videlicet levitatem admixendo, veritate non vera, ponendo civitatisbus: hoc - inquam - quod tamquam

ergo in eternum projicit Dominus? Alii, namquid in secula, seu in perpetuum repellat, vel abominabitur, vel elongabit, vel repudiat, vel defecat, vel derelinquet, vel solletictetur, vel aspernabitur Dominus. Augustinus, non in eternum repellat Deus. Esi vero particula Grecorum posse absoluere sumi, ut summis Augustini videtur, tamen cervili Hebreorum littera (v) de bonitate interrogacionem *τι τοι δεδοθηνται* dicitur, *τι δελβονται επι την ιατρον*. Adonat quod ad verbis eius deinde converteretur Lxx p. 109 v. 20: *και εις τοις ροζων αποστρεψεν αειον*; Hugo etiam notat, *munguisti*, scilicet prius demorata negatione, contra nonne, affirmatio ne Chaldaice, *nunquid possibile est ut in eternum aspernatur Dominus, vel expellat?* Parum autem refert Dominus, an Deus dicatur, & *τι οιαν* variam illam habet, quam dixi, notionem: *απωρεια proprii significat expellat*, quod qua sit etiam spiritualiter quam quis alium expellit a memoria sua, idcirco potest reddi per oblitoscendi verbum sicut Polinarius fecit:

¶ p. te adoramus, xanu s̄p̄lātārētōlū;
Numquid fane humani genitri obliuiscetus n̄ est?

Aut in finem misericordiam suam abicit ad generatio-
nem in generatione? Hieronymus, ergo complebit usq;
in finem misericordiam suam? consummabit verbum de
generatione in generationem. Alii primus membrum, ut
est in Hebreo textu, sic vertunt, quod deficit in secu-
lari misericordia eius aut, defit in eternis bonitatis eius?
aut, scilicet penitus bonitatem suam; aut, non usque ad fi-
num abboretur a bonitate sua? aut, perfite in perpetuum
misericordiam suam? סדרת הרים לנצח רשותה
dicitur. Chaldaicē, nonquid possibile sit, ut defecit in e-
ternum sua benignitas, vel, quod amorem vit in eternum suā
benignitatem? Aliud textus Hebrei membrum, in quo si-
cure et secundum in aliquot codicibus in textu Græco interlin-
tut alia duo vocabula נורא אביך נורא גומר omes, et επιστρέψας
finis, consumavit, verbum. Alii transferunt, deficit ver-
bum.

bum, consumptum est eloquium, finem habet oraculum, ir-
ritus fatus est sermo: quo feliciter pollicetus est Deus se-
mestos confortatorum; aut, reponsum, quon mihi quon-
dam reddebas interrogatus a me in rebus meis adversis.
Vel si fit **תְּהִלָּה** omer cum tñre, & participium, deficit,
aut definet loquens, hoc est, loqui generationis, & genera-
tionis, id est, confortari verbis posteris, loqui illis ad cor,
&c. Paraphrases, namquid est possibilia, &c. atque con-
pletum fuerit verbum malum super omnes generationes
& generationes? hoc est, ut sic illud decretum irrevo-
cabile. Qui lenitus prius contrarior est, quatenus ille
de promissio, hic de ministris. Eodem tamen uestue
colimatis, & pertinet ad commendam divinam mis-
ericordiam. In Gallicantu Psalterio inferius etiam illud
quod dixi, & complebitur verbum, & nec non in traditio-
natione Arabica: In Ilyricâ, confidente eum, id est ho-
minem consummatione, an eum debilitate, & credo in
quibusdam exemplariis Psalterij Gallicantî, seu Am-

Vim facit Hugo in abscondendi verbo quod etiam

*Græcæ est duximur, quasi diversis miserationibus, veluti filiis texatur tela misericordiæ, semperque jam inde
dum pueri nascuntur. Deus, non enim deus, sed puerus.*

Sic è contrario Angelus conquerebatur se teneri à Jacob ne discedere, quam si dimisit noster illum, nisi rediceret & Deus dimitti voluntat à Moïse, ut iram exerceretur. *k Gen. 32-2*

Aut oblitus setetur misereri Deus.] Hieronymus, num-
quid oblitus est misereri Deus? Sed pri geritum pro futuro
etiam agimus. Pro oblio, quod non
ceret, ac vindictam /: & idem alias lamentabatur, non
esse qui ascendere ex adverso, & opponere murum pro-
Exod. 32.1.
m Eze. 15.15.
n. 6.4-7.

quandoque ponitur. Paraphratis pergit expone ut
præcedentia, numquid possibile est, &c. Non obliscitur
propterea Deus, sed obliuio misericordia dicitur, quando quod
domo Israël, ut staret in prælio in die Domini m: & Ela-
ias in qui consigeret & teneret eum. Non prævaleret ira
misericordia sue iniuria, & iudicium sed miserationes

proprie Deus; ea oblitio inveniatur, quando quod solebat non facit, & videretur facturus, si recordaretur. Quod autem noui obliviscatur miseri Deus, testatur milericordie iure iustitia, & iudicium; *te mifereret* *Dei super omnia opera eius o, & superexaltat misericordia iudicium p. natus uirgines exultat, velutique insulat p. Iacob. 2. 10 p. Ps. 144. 9*

ipsum, apud Eslam & etiam si mulier oblitiva cereret in-
fantem suum, ut non misereretur filio uteri sui: & Abacuc D
adversus iudicium. Non includitur misericordia intra
septa iustitiae, & ita, sed ut scribit Ambrosius q, tractans q Orat. 4.

id ait, quum iratus fuerit, misericordie recordaturum; immo juxta vim phrasis Hebreæ & Græcæ בְּשֶׁבֶת berereb, & hebreo iusta. Non dicitur ergo ut Hispalensium

ibidem. *eroppi in ipsa rra.* Non debemus putare, ait Hieronymus
et oblivisci Deum, & post iram, suu misericordia recorda-
ri, sed quod non eum in pena positi putemus obliuisci, iu-
diciis etiam in secessu, et in morte.

T. 12. 16. *Ita quod non in pugna potius pacem obtinere, iuxta illud f. Usquego oblivisceris me in finum? Lege quae ibi diximus, & in Psalmum 24. g. ubi Dea revocantur in*

memoriam miserationes, & misericordiae, quæ à sæculo
h P. 88. 50. sunt, & vncantur etiam antiquæ h.; & admirans, veluti-
tatì animi, sed tranquilli justi supplicii constitutio-
Tum subdit, quod in hac ira Deus non contineat, miseri-
tati. In Iren. In Deo
quomodo

^{16.63.15.} que conquerens Elaias querit, ubi sit multitudine viscerum, & misericordiarum Dei. Edificatur semper Dei misericordia in celo, nec unquam destruatur, inquit Hieronimus, filium suum. Idem reperit Beda u. Denique non potuit fit pulchrius dicere, inquit, quem credunt esse Hierony-^{u is loc. sc. 21.} mus, in commemoratione quamvis se teneat DEUS, in Quamvis se

cordinis in casis & nec unquam destruxerit, inquit Hieronimus l: tristis erit Deus, & misericordia sua non miserear, tamen vincit illum misericordia sua.

Iudg. 5. 3. **U**niversa occurrerunt in Iudeam, & in Iudeam
reri, ut virum, qui interponat se p[ro]m[on]et, & fieri op[er]osus contra
ipsum pro terra ne disperdat eam n[on]. Ec si, inquit Job, fue-
ficia propiti[us] Dei, iratus flagelli transcendero, & plus
conferre propitium, quam abstulerit iratus, & tribus

² Ex. 23.30 rit pro eo. Angelus loquens unus de milibus, ut annunciet
0. 23.23.24 hominis equitatem, miserebitur ejus, & dicet liber a eum, ut
malis quatuor bona opponi, ut misericordiam ira non
contineat, nam adversus exterius malum sub homine, ps. c. 61, 14
² annatas ma

dam-

Digitized by srujanika@gmail.com

Digitized by srujanika@gmail.com

Atationem dexter a Excelsi: quam comparat cum Mosis manu. Nam sicut illa e finu educta vila est communita, rursumque in finu reducta, in naturam suam reddit, simili quoque modo, inquit Unigenitus Dei Filius, quoniam in finu Patris est, dexter excelsi est: quoniam vero finu Patris nos ad visitandum descendit, secundum nos factus, quamvis immutabilis sit ipse natura, communitatus tamen dicunt: ut vero potiusq; mortuos nostros sanavit, naturamque nostram in suum suum reddit (finus autem filii Pater est) tunc ipse non mutatus, quique impennisq; auctoritate incommutabilis est mortalium hand & corruptibilem naturam in immortalē, atque immutabilem convertit. Sic Nyssenus, & faver quidam Eftasius Chiristum, tetropteron putatum scribit.

*Verſi. 11.) Et dixi: nunc cepi, haec mutatio dexte,
 ꝝ Excelsi.*

AIT se post longam illam suam meditationem, atque accuratam perfitigationem misericordia divinae resparsa, ut in spem magnam credum & confirmatum: ita ut fibram dicere, atque varis cogitationibus, quibus agitabatur & reflexione. Nunc video mihi revisisse, rotundus innovatus, & speratus a Domino mutatus fortitudinem, atque alacritatem, ac fine defecta volare, omnium exulta & flaminans, ad desperationem. Tandem aliquando depreendi, & præ certe compcri ad minime dubitans provinciam, & & quod non adire intelleximus, intelligere cepi, aut, dicens, quod oblitus videbat, intellectus, non alia de causa, sed deinde Deum dicitur auctum suum, ita ut ex ultimatu fuerit suum folitam & ingenitam bonitatem obliuioni tradidisset; quam ut ipsam eisdem misericordia & gloria magis conserueret, ac illuc celebrisque aparenter a nictum tam infingeret de adeo gravibus periculis, & calamitatibus me, & populum suum liberando. Hec profecto est muratio dextra Excelsi, nempe potentissimus, ac simili benignitatis extinximus, five quam ex prospera in adversum fortunam decidere permisit, vix enim iterum eis hac in aliis mullo feliciori transiit. arumque meas suppeditione arguentum celebrandi laudes Del., & praecinendo (quod ad munus. A sapientia, cuius nomen est in titulo), alias ad idem provocandi. Satis præferebam hunc sensum A polonissatio.

Nunc vix incipiens intelligere animis equa coponui.

Et, mutationem dexteræ interpretatur de sententia mutatione, quam scilicet prius contra Prophetam alios que tolerat:

^{et ad ipsorum tractatum ubique videtur.}
Idem magis clare Grecus alias anonymous auctor do-
cet (que citat Agellius) dicere Davidem, se nunc cepisse
intelligere quid Deo propositum sit, & cepisse sapientia,
& hanc mutationem, ut quod ambigebat prius, nunc
percepias, dexteris Dei tribuisse. Euchymius, & Nic-
ophorus non abundant, docentes gratio, & benigno animo
Davidem praesertim pacientiam praesentem tri-
bulationum, ut profiteantur nunc initium esse condigni
supplicii, priora, quo adhuc pauci fuerat, praelu-
diuum quoddam penitentiarum tantum fuisse; hanc mutationem,
in eum amboinorum statum opus quoddam esse
punitius & castigantis divina manus.
Misticus &c.

ponentis & cagliantis divina manus.
Mysticè novum hoc, & maximè insigne specimen potestis divinæ, quod novo cantico, novo spiritu, novis viribus celebratur. Si David asserit, quadrat in librationem de servitute idolatriæ, diaboli, omnis peccati, moris æternæ, & in mutationem, ac reductionem ad annos eternos, & ab ira ad misericordiam, à timore inimicorum ad securitatem: & ut intelligatur calamitas omnes ex pacto provenire; nec aliter ab hoc illius pofe nosserit, quam si dexterâ ipsi Dei maturerit, hoc est, Dei Filius, naturam nostram assumendo, ut præ alias magis disertè is, qui dicitur Hieronymus, explicat Quæ tempore mutatione proprie ac verò summi non potest, sed ratione novi effectus. Praeterea Enarratores, placuit hac etiam Nysseno allegoria, de incarnatione per mu-

relinqueretur peccatores, & misericordia sua, ira succende cohærebat, intellexi idelicum factum; ut immutatio dexteræ fuit, que excelsi est dextera, universa mutaret, & misericordia his, quos ante proiecserat. Accedit hoc simul ad allegoriam de generis humani redemtione. Augustinus a probat ex hoc loco omnino non incipere hominem ex malo in bonum per initium nisi commutari, quod Pelagiani dicebant, nisi hoc in illo ager debet & gratuita misericordia DEI. De qua si uam cogitatione subdit illi, recolens quidam, sicut legimus in psalmis: *Nunquid obfuscerit misericordia Dei, &c. non ait, hæc mutatio arbitrii mei?* Excepit. Excepit. Tam concludit. Sic itaque Dei gratia cogitur, ut ab initio bonæ mutationis fuit, usque in finem confirmationis, qui glorioratur, in Domino glorioratur & quia sicut nemo potest bonum inchoare sine Domino, sic nemo perficere, nisi Domino. Perpendit Fulgentius & ostendit propter hunc locum non semel. Prophete sensus, ali dicit, aperto sermone se præbuit agnoscendum, qui utique non posita quam copit, sed hoc p̄ ipsum quod capiit mutationem dexteræ & excelsi non rauit, Deus voluntates hominum mutat, ut esse bone incipiunt. Tandem in Concilio Araucifaciano II. & sic est. Abo quo formatum est Deus, mutatus Adam: sed in pejus per iniuriam suam, ab eo quod opera est iniquitas, mutatus fidelis: sed in melius per gratiam Dei. Illa ergo mutatio fuit prævaricatoris primi, haec secundum psalmistas, *mutatione dexteræ.* Excepit. Nazianzenus, hortans nos ad encœnum spiritualia, ad vite novitatem, ne vacui unguum apparetamus coram Domino & ut novi appareamus, & immutati toti, ut vetera transfrant, *nova sunt omnia;* hi non iactamus sed *quæcumque magnitudine* de nobis sentire debere non nos: verum præterea uiuenteremus. Hoc mutatus dexteræ Excepit: *non ex ædipere* & *admodum,* à quo promanat quidquid ad hominibus redit, & cum laude geritur.

Avel iuxta quemdam primum motum dumatxat. Reñit etiam prius ex Theodoro, five Balista iuxta Aquilæ & Theodosionis versioem, sensum est, ut David se fibolatoris, tribulacionis, infirmitatis causam, fusse pronuntiet, atque propter culpm propriam patitur, & a dexteræ Excelsi punientis ac erudiens provenire que ipse patitur. Oritur tanta interpretatione varia ex vocabulo Hebreo חַדְלָה chalib quo habet affixum prima personæ singularis pronomen, & à קָרְבָּה chabal in significante occidere, & mori, est infinitivus, si creditur D. Kimchi, id est, occidere, seu mori meum, aut morimes. Haec ordinaria tamen non est forma hujusmodi verborum duplicantium secundum in infinitivo deveniente in praeterito: sicut ex סִכְמָה סְכָרְבָּה sababbi. Declinando in chalab, et ex ait, erit infinitivus in piel, quemadmodum חַדְלָה chalib. Iterum à קָרְבָּה chabal in hispil, significat חַדְלָה chalib, incipit. Hoc modo legimus LXX.videtur: sed fortassis excidit ex resto littera Prima הַ he, aut poetice per aphæsim expedit est. Non Riberia R noferit Hebr. usurpare foliem infinitari, pro incipere quisque quoniam incepti res, nominis habet firmatis, vi-
riamque; ac ita presentem quoniam allis locum interpretari. Recepit dicta psalmus 67. *1. Nomen in firmatis, 2. קָרְבָּה chalab, 3. חַדְלָה chalib:* illib autem pro nomine non reperio. Suader pronomen קָרְבָּה chalib, feminini generis præfertur quia athmag, accentu distinguente nomen femininum præcedere, quod tunc esther illib chalib, sed non exstat. Quare infinitivus illis, quem modò dixi, erit loco nominis: quasi dicas, incipere meum hoc, id est, incipere mea haec, aut demum, & copio hoc. Haec studiosi linguarum, & editiones vulgatae nec prolixioria, nec molesta judicabant. Qui non intelligent, vel his non delectantur, ne legant quidem: at non proprie ter negligunt, damnentem. De sensu dictum antea fatis.

*Et dixit Puto hinc transfluitus nonnullis in verbum 8.
(Glossa) ut ibi memini. Hebrei [TEN] vocare, quan-
vis si futuri temporis, tamen reclie in praeterito reddi-
tum est, non solum quia tempora fasce confundun-
tur, sed etiam quia littera (TEN) per se praefixa futu, ver-
tit huius significacionem in significacionem praeteriti.*

*Nunc capi.) In Illyrico Palaestra inscriptum, sed ut modo diximus, per antiquam temporam. Aquila e papa la uera, quod imitatus videtur Hieronymus mis. imbecillitas nostra est. Alitus, genitrix nostra mis. hoc. Teodotio, & sicut ea, doloris sunt. Declarat Treverus Hieronymi versionem. Et ita, redendum ad rationem, atque recipiendo a desperatione misericordie nostrae, ex imbecillitate, & fragilitate, hoc mutatio dexteræ. Excessus cogitati-
vita dexteræ. Domini siue metutam, nempe quando permisit diuturnas gravesque tribulationes. Sumunt alii, ut Cajetanus, immitatem, & morbum, ut opponunt morti, hoc est calamitatem, que temporalia tantum est, ut comparatur cum extrema intermissione: quasi dicat, ager fun, sed nondum mortuus, & conlamaratus: cavigit me Dominus. & morti non tradidit me: curabilius est aggritudo mutationibus solitus dexteræ. Excessi. Eodem spectante, qui volunt Propheta hic accusare molitatem animi ad refusandum dictis tribulationibus, ita ut tamen simus felipsum solerantes re-creet memoriam annorum quos proxime sequentis membrorum vocabulo. **¶** **¶** **¶** **¶** **¶** **¶** dicitur significari **J.** & mirabilium operum **DEI** (de quibus in sequentibus veribus, quibus armis & operibus promiscit sibi similia. Neque discrepant qui verrunt, occidente meum, seu moris mea, aut interrunt est, hoc est perit, actum est, succumbens hunc calamitatem, & temere recordabor annorum. Vel pro annis mutationes interpretando, erunt vires annos.*

erunt vivitudoes metores.
Oppositum tentum lacunam, qui explanant dicere, quod ad mortem usque cruciaris, cum recordatio superiorum annorum, quibus tuas adeoque aperte de terra sua omnipotente adiut Altitissimus Deus; sed nunc absenter. Campestris (quam tamen oblique nomine nimis acerbit Agellus, proxime precedentem ex Hebreo expressionem prae ceteris commendamus) legit cum interrogatis non nisi. Eandem boc ventis am ut dicere; statim fatus es? dextera Excelle dicas mutas. Nec deet, qui explanat, & cogitare occiderit me, ut Pagninus, quafi ex desperatione quod credi de David non debet, porredar, & saluvi facient, penenatis te super illud aer engens, & sed ad super virum dexteram tuos, ut via tua sit ad dexteram suam sis, & ex Benoni filio doloris cognobet. Minorem filium dexteram te, Vnde vero Dei fasci ab hoc, & dignitus Dei sis hic a. Inducatione demonstrabimur proclive ex variis mutationum generibus tum naturalium, tum supernaturalium, eam qua quis convertitur, & putatur, omnium difficillimum simul & praeclarissimum esse. Eueret maximus vis parentis dextera DEI in conversione potentium virorum, tum ad fidem, tum ad perfectionem, ut et Theodori Fulgentius exaggerat, differens de conversione Theodori Senatoris.

acrotis
Quin.

communi us, & cognitione hominum. Euthymius cum
comiti, ut templaicepiisse, meminit monus Sina, qui
veluti diceatus Deo est, & sanctificatus, & ad quem
Deus ascendebat, de quo item psalmus 67. a Dominus in
eis, in Sina, in Iudea, Lyrans, & Cætaneus interpretan-
tetur Angelum factum, qui præcedebat calix fi-
liorum Israhel in columna ignis. & nubis, offendens eis
sum per diea ac noctem. Janenius orationem putas
imperfectam esse, velut oblitus facti prophæcie, feni-
sum posse esse, o Deus, qui in sancto habitat, via tua,
felicitate summe et admiranda. Unde subfultur per ad-
miracionem. Quia Deus meus agit fecit Deus noster? Ni-
cephorus & Euthymius addunt Christum sicut factum,
qui, ut pridie dixi, secundum Latinorum multorum
sententiam, via nostra est, soluque impeccabilis, & in
quo de salute hominum econtra Deum, & Parricida-
cia est. Basilius, vel potius Theodorestus, declarat
Deum factum in sancto sequestrante, habitate, inan-
bulare. Volumus ut Christus habitet in nobis, ait,
quem vocant Heretorum, sius Sancti; Dei enim
via in sancto est. Ricardus factum Christum iusti-
cijusvis cor, legem divinam, veramque, sanctitudinem
firmitate intelligit. Via dominii est ad Deum pervenienti-
us in sancto, id est, in omni ea re, que nos reddit sanctos, &
ad illum perducit, qui factus est; cum vero Christi
fili doctrina, exempla, opera, ut Gregorius a docet.
Vix, inquire, quippe est, incarnata sapientia, omnis
actio, quam temporaliiter gesit. Vix ejus sunt vivendi
ordinis, quoasod est veientibus traxi! Tot itaque ad
de veientibus vias praebuit, quo bene vivendi exem-
pli non mantravit. Faciens viam demones tamquam latro-
nes per improbum, a qui debet babens correptionem, usq[ue]
ad Ecclesias peccatoris & iuici, demonum Principis, & fit
corpus ejus quia scita futilis, coepitam quamvis feso
prementibus, guarunam uni coniugium, spiraculum
non incisus pergit f[er]at, ut feliciter viam dient Spiritui sancto

vers. 1. quis sicut eritis ibi; & in i. 12. k. *Quis sicut Dominus Deus noster, &c.* Et in Cantico Moysi. *Quis similis tui in fortibus Domine?* De magni epitheto, ut de Deo dicatur, egimus psalmio 46 m. 7. *tu super omnes Deos quorum Gentiles quosdam cognominaveris magnos, que majorum Deos docet fuisse;* & in itin illorum, quo Romani 10 p. 12. *ad eum venientibus, qui patitur.*

me vinctum, scriptum est **z** illa **z** usq[ue] ad d[omi]n[u]m. **L**e
ge **G**yrauld[u]m, **T**urneum p[er] Macrobium q[ui] 9.
Tu es **D**e[u]s, qui facies mirabilia. **A**ddictum: **s**alut[us],
alia Latina P[ro]fet[ur]a, & Augustinus atque Cagliodorus
& in paraphrasis metrica Apollinarius. **E**ntra nomen, **s**alut[us],
in eadem sententia pl[et]a 71. r. **U**nde que haec spe-
ciant, petere licet; atque ab Augustino hic etiam recte
declarantur; quomodo feliciter solus, qui triplex in per-
fonis, & qui pacto per comparationem ad alios quoque
homines, qui sunt item triplex operari. **C**hristus se opera-
fessus dixit que non sequuntur affl[ig]i. **O**ffendit id Grego-
rius i[de]nti[fi]catione s[ed] dum explanat verbis Cantici Anna-
les: **N**on es fortis, **f**icus **D**e[u]s nob[is] acderit (quod hoc
etiam loco Augustinus) quidquid alii virtutis ostende-
re potuerunt, **D**ominum, non ipsos, fecisse, idest,
non ipsos, sine Domino, qui propria virtute operar-
tur, ut iudice Christus Iudeos in P[re]t[er]itum fortitudine
gloriantes reprimenter, dicens: **N**on Moyses, sed Pa-
ter meus dedit vobis panem de c[el]o, & secundum psalmos,
nofer David canens de Deo, **F**ecit mirabilium in terra
Egypti: & idem Christus imperanda figura faceret, &
in illa ex iherosolima omnes z[et] & quotquot tangebant
eum aut ferentes, a quoquecumque languore tenerente, a
dilectus Gregorius h[ab] explicant quod scribunt in historiis
Regum c[on]futare esse miraculum in eis p[er] agros, quoniam
solus Jonathas, & amiger eius caderent Philistini, ait
in comparatione Sanctorum, velut agrestes hominem

18. Aug. 14. Tribum Reg Jacobus filius Nabat et Iosephatus a. 26.
Tribu Ephraim; hic autem filius Ioseph Idem tamen est ac Hieronymus in principio Malachia scribit, addito in captivitate & idem, decem Tribus, indifferenter appellatas duas alia Iuda, & Benjamin vocatae Israel.

Porro myntice sumunt hoc loco p̄t̄ Jacob pro-
p̄to. *Judas*; & *Joseph*, per Genitilium, & hos quidem, qui
Joseph & inquit Haimon, *Egypto* primus est Hebreis
dicitur versus est, & ac crescentem sur iuram significat
(minus apta derivative scholi Graci, ut fit brevis & directius,
et p̄ r̄a oblatio, quamvis prop̄positum congrue pos-
ter) iuxta & Gentiles numeru plutini sunt, & ad enti-
tum DEI acceverunt per populum Hebreum. Addic-
Augustinus Gentiles ad Christum converto, quem
vendiderunt Iudei, siue & *Joseph*, metit nominari,
filios *Joseph*, id est, Christi, cuius illi typus
erat. De *Jacob*, quare abeo Iudeatus populus nomen
accipiat, Bruno Catherinus rationem assignat, qua
sicut Jacob luctatus cum Angelō, uno claudicavit pe-
de, ac benedictione suscepit, sic Iudeatus populus cum
Gen. 32:24.

Gentilis (quia bis aqua reperitur) conuersione, co-
gnitione per fidem, salubre timore, turbatione peni-
tentiā, sonitu confessio[n]is, voce predicationis, sagita-
tione coricum ex amore divino. Euthymius, Nice-
phorusque applicant ad Christum, cum navicula flu-
ante excitato a somno, vento & mare irrevexit
& e mecum transfiguratione vox de nube audita est, si
idem ut obedientia mati ad Christi præceptum hic pra-
dicti docuit. Autor operis imperfectus. Vocem autem
quam dederint nubes timentibus aquis, discipulos ful-
les; qui visu signo illo divina virtus exclamaverint di-
centes, *vere filius Deus es tu*. Procopius & hinc, & ex simili-
bus veteris Testamento locis de eadem re collatis,
cum e quo Christus fecit, confirmat illum eundem
eum novi, & veteris.

Viderunt te aquæ DEUS, viderunt te aquæ, & timuerunt te aquæ.

do, & ab illo cacciate percutis, uno claudicat pede, scilicet intellectu carnalium obseruantiarum, quo folam litteram intelligit, moralia vero præcepta facit recte intelligendo, & ex parte tandem confuerunt benedictionem adoptiva filiationis. Alius videatur nomen *Jah* (run). Hieronymus videnter te aqua Deus, videnter te aqua, parturierunt. Alii, dolerunt. Sensum attendit Hieronymus, aut legit *TNT* rauca viderunt te, *TNT* rocha, videnter te. Non est autem Hebreo 20 textus conjunctio ante verbum *TNT* iugibla. Paraphrasis

cob potius convenire fidelibus ex populo Gentili congregatis, quia plures ex iis participes fuerant benedictionis, que promissa est semini Jacob per Christum, atque myricae supplanterant Judaeos, ac primogenituram benedictionemque illorum surripuerunt, & dicti sunt, explicat, bonitas videlicet maiestatem Dei modo maris & virtutem illius super mare, & contempnisse. Retinens nihilominus elegans propheticam scripturam non infrequens, quam alius in psalmis notavimus, hieque confirmavimus exemplo finiti s. p. 113. o. Marti tidis &

runt dicti fideles; Iudei odio habiti. Ita fit ut res eadem secundum ratus respectus in utramque partem deturqueat. Ceteri disto nam ultimo modo, Jacob ponit deuteratae fideles ex Gentibus; & Joseph rejetos Iudeos, quia nobiliores Tribus nomine Jacob nonnumquam fugit. Acjice ex Cantico Abacu p, viderunt e & do-
buerunt montes, & ex psal. 103, q ab inceptione tua fu-
gient. Vicissim quin Deus respicit terram, dicitur fa-
cere eam tremere. Significat porro hujus loci Hebreorum
verbis, quod etiam est in Abacu, dovere tornantibus

quam, per nomen JOSEPHI nomen intelliguntur separant, sed vel cum reliquo, vel solu deinceps. Eu-
thymius ac Nicæphorus utroque nomine fideles omnes intelligunt subrogatos, & adoptratos in locum illius, po-
nuli veteris, quiique benevolentiam ac familiaritatem
particulatam similem. Job quidem quasi de vulga pro-
cedens mare describit, quod LXX. dicunt fratrem
utriusque, et quicquid etiam quasi per manus obsterici pa-
pare, quem tempore ex alveo tamquam ex alveo, nixit ut
erumpere, sexu finibus interea, ex cavernis obscuris,

*pum Veneris, & quodam benevolentia
hereditate verum, quem cum Deo illis intercedebat, Hu-
go, & Greveus & secundum tropologiam interpretan-
tur actives, sicut luctatores, & contemplativos, qui
vident visiones Dei, sicut Joseph. Lega Greveum
preferunt.*

Vers. 17. Viderunt te aqua Deus, viderunt te aqua, præfatur.

Vers. 17.) Viderunt te aquæ Deus, Viderunt te aquæ, & timuerunt, & turbata sunt abyssi.

sensus loci. I. Illustriora quedam Dei opera in edendo populum suum de *Ecclesia* commemorat, videlicet in iisis veribus liberum transitum per mare rubrum, quando id ob Dei presentiam acceptum continent perinde atque sensu Ambrosius u *aqua* illis, que videtur documentum, bona insuperiora virtutes esse, quae verbis celestis cognitione sunt placide, non sonitus, & fragore terribili: Hugo, pisticator, qui relatis omnibus, vita auctoritate vocante Christo, *constituit*, ac statim fecit *sum eum*. Item peccatores, quos quis docet esse fui-

*ser. & extimulari, loco cessit, & ut est in alio pl. d. visit
d. f. 143. 3. & fugit ipsaque illius ab eis, profundaties, ramquam
nimio metu perculse, naturalem reliquerunt fluxum,
ad mirabilia autem modohinc, & hinc velut solidi muri
confluerunt, edito tunc sonitu frangoreque magno, quum
se aqua primum Jejunerent, ut sica transirentibus
Hebreis patet via, deinde ad obruentes recurrenter
Ægyptos. Adit decadentes, & irruentes eodem tum
impetu ac iterpue de nubibus inibes adversus hostes,*

Et turbata sunt abyssi.) Hieronymus, commet. Ambros. & Augustinus conturbatis abyssi sunt prolixi aquae seu furguris, & voragine, ut alias dictum est, & ridiculam etymologiam esse, quam reputat hic etiam Hugo, dictas abyssos quia abesse basi, aut sine basi, & hoc vocabulatum in scriptura, indifferens, esse, nunc, quia in bonam nunc in malara partem sumi. Hic accepi in malam docet Hieron. & Ambros. mystico sensu explicat abyssos de malis virtutibus, quae Deum non vident & ideo turbationibus semper obnoxiosi sunt, & bellum